

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/49/2022
Identifikačné číslo spisu: 3110215946
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:3110215946.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťke S. A., rod. R., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom C., za účasti dedičov: 1/ P. B., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y., právna nástupkyňa pozostalého syna M. A., naposledy bytom C., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, 2/ M. A., rod. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom D., právna nástupkyňa pozostalého syna Q. A., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom D., 3/ V. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., 4/ W. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., v konaní zastúpenej opatrovníčkou C. A., bytom W., 5/ C. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., 6/ C. N., nar. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., 7/ V. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., 8/ V. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom D., právna nástupkyňa pozostalého syna Q. A., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom D., 9/ Q. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom D., právny nástupca pozostalého syna Q. A., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom D., o prejednaní dedičstva, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 16D/507/2010, o dovolaní dedičov 2/ a 5/ proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30. júla 2013 sp. zn. 4CoD/10/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „okresný súd“) uznesením zo dňa 04. júna 2012 č. k. 16D/507/2010-55 určil všeobecnú aj čistú hodnotu dedičstva sumou 20.624,36 eur a potvrdil nadobudnutie dedičstva dedičom zo zákona v I. dedičskej skupine nasledovne: A/ nehnuteľnosť v k. ú. C. v hodnote podľa zhodného prehlásenia účastníkov dedičského konania vo výške 20.000 eur, zapísaná na LV č. XXX - rodinný dom súp. č. XXX postavený na CKN parc. č. 87 pod B 8 v 1/2-ici nadobúdajú: 1/ M. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, bytom U. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/14-ina k celku, 2/ Q. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, bytom U. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/14-ina k celku, 3/ V. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, bytom U. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/14-ina k celku, 4/ W. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, bytom L. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j.

1/14-ina k celku, 5/ C. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, bytom U. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/14-ina k celku, 6/ C. N., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, bytom H. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/14-ina k celku, 7/ V. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, bytom U. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/14-ina k celku,

B/ nehnuteľnosť v k. ú. C. v hodnote podľa zhodného prehlásenia účastníkov a platných cenových predpisov poručiťa v zmysle vyhl. č. 465/2008 Z. z. vo výške 624,36 eur zapísaná na LV č. XX - pozemok C KN parc. č. 87 - zastavané plochy a nádvoría o výmere 473 m² pod B 1 v 1/1-ine nadobúdajú: 1/ M. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX., bytom U. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/7-ina k celku, 2/ Q. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, bytom U. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/7-ina k celku, 3/ V. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, bytom U. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/7-ina k celku, 4/ W. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX., bytom U. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/7-ina k celku, 5/ C. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, bytom U. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/7-ina k celku, 6/ C. N., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, bytom H. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/7-ina k celku, 7/ V. A., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, bytom U. v podiele 1/7-ina na podiel poručiťky, t. j. 1/7-ina k celku. Vo výroku III. priznal súdnemu komisárovi JUDr. Miroslave Turňovej, so sídlom Dubnica nad Váhom, Moyzesova 1200/12 odmenu a náhradu hotových výdavkov vo výške 303,72 eur.

Vo výroku IV. uložil dedičom M. A., Q. A., V. A., W. A., C. A., C. N. a V. A. zaplatiť odmenu a náhradu hotových výdavkov, vrátane DPH vo výške 299,16 eur súdnemu komisárovi JUDr. Miroslave Turňovej, 018 41 Dubnica nad Váhom, Moyzesova 1200/12, každý podľa vzájomného pomeru ich hodnoty dedičských podielov, t. j. M. A. vo výške 42,74 eur, Q. A. vo výške 42,74 eur, V. A. vo výške 42,74 eur, W. A. vo výške 42,74 eur, C. A. vo výške 42,74 eur, C. N. vo výške 42,74 eur a V. A. vo výške 42,74 eur, v lehote 10 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia.

Vo výroku V. uložil dedičom M. A., Q. A., V. A., W. A., C. A., C. N. a V. A., aby v lehote 10 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia zaplatili spoločne a nerozdielne súdny poplatok sume 41,00 eur na účet súdu, číslo účtu: 7000161930/8180 alebo v kolkoch, s tým, že plnením jedného z dedičov zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných dedičov. Svoje rozhodnutie odôvodnil podľa § 175q ods. 1 písm. d/, § 101 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok účinný v čase rozhodovania okresného súdu (ďalej ako „O. s. p.“).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením zo dňa 30. júla 2013 č. k. 4CoD/10/2013-82 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p. odmietol ako oneskorene podané odvolanie dedičov 1/, 2/ a o odvolaní dediča 5/ rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že najskôr podal odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa dedič 5/ prostredníctvom pošty v zákonnej odvolacej lehote. Odvolanie nemalo náležitosti, a preto bol dedič 5/ vyzvaný uznesením súdu prvého stupňa zo dňa 19.10.2012 na doplnenie odvolania. Doplnenie odvolania bolo podané prostredníctvom pošty dňa 15.12.2012 a okrem dediča 5/ bolo podpísané aj dedičom 1/ a 2/. Dedičia 1/, 2/ a 5/ však neuviedli, že by dediča 5/ boli splnomocnili na podanie odvolania, hoci dedič 5/ bol vyzvaný súdom, aby doplnil svoje odvolanie aj v tom, či odvolanie podáva iba vo vlastnom mene, alebo aj v mene ďalších dedičov a predložil súdu od nich splnomocnenie. Dedičia 1/ a 2/ uznesenie súdu prvého stupňa prevzali do vlastných rúk dňa 27.08.2012. Podľa § 204 ods. 1 veta prvá O. s. p. sa odvolanie podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu, ktorého smeruje. Lehota na podanie odvolania pre dedičov 1/ a 2/ začala plynúť od 28.08.2012 (nasledujúci deň po prevzatí uznesenia) a uplynula pätnástym dňom, t. j. 12.09.2012. Odvolanie dedičov 1/ a 2/ bolo podané na pošte dňa 15.12.2012, teda zjavne po uplynutí lehoty na jeho podanie. Vo vzťahu k rozhodnutiu o odvolaní dediča 5/ krajský súd dôvodil, že z obsahu spisu mu vyplynulo, že medzi účastníkmi nebola uzavretá dohoda o vyporiadaní dedičstva po poručiťke S. A.. Súd prvého stupňa preto v súlade s hore uvedenými zákonnými ustanoveniami pristúpil k vyporiadaniu dedičstva autoritatívnym rozhodnutím tak, že potvrdil nadobudnutie dedičstva dedičom 1/ až 7/, ktorých dedičské právo bolo preukázané (deti poručiťky) podľa dedičských podielov, každému v rovnakej výške. Preto nebola dôvodná námietka dediča 5/, že by vyporiadanie dedičstva bolo v prospech dediča

3/ V. A., nakoľko aj tento nadobúda rovnaký dedičský podiel ako ostatní dedičia, teda aj ako dedič 5/. Pokiaľ ide o C. A., táto osoba nebola dedičkou po poručiťke S. A., ale uznesením súdu prvého stupňa zo dňa 08. februára 2011, č. k. 16D/507/2010-26 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 31. augusta 2011, č. k. 19CoD/17/2011-43 bola ustanovená pre toto dedičské konanie za osobitného opatrovníka pre nesvojprávnu dedičku 4/ W. A.. Ani námietka, že okrem dediča 5/ a dediča 2/ ostatní dedičia neprispeli na pohreb poručiťky, nebola podľa odvolacieho súdu dôvodná. Náklady na pohreb si mohli dedičia, ktorí ich vynaložili uplatniť v dedičskom konaní ako pasíva, a mohli sa tak stať predmetom vyporiadania. Dedič 5/ ani dedič 2/ však tieto náklady neuplatnili v dedičskom konaní a ani nepredložili žiadne listinné doklady o ich výške. Napokon odvolací súd neprihliadol ani k námietke odvolateľa o zaujatosti súdnej komisárky, nakoľko bola vznesená až v odvolacom konaní, preto nemala na rozhodnutie súdu žiadny vplyv.

3. Dňa 25.11.2014 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručené podanie dedičov 2/ a 5/ (ďalej aj „dovolatelia“), ktoré bolo vyhodnotené podľa obsahu ako dovolanie a následne bolo postúpené okresnému súdu na ďalší procesný postup. Dovolatelia namietali, že notárka ako súdna komisárka vymenovala a vykonala osobitným opatrovníkom C. A., nesprávne rozhodla bez troch dedičov - 1/, 2/, 5/ - a dedičstvo posúdila a vymenovala z brucha v prospech dediča V. A. a manželky C. A., ako osobitnej opatrovníčky. Súdna komisárka a C. A. sú podľa dovolateľov kamarátky a robia si čo chcú. Dedičia 1/, 2/ a 5/ tvrdili, že konanie bolo skorumpované na okresnom i krajskom súde, súdna komisárka nepožadovala ani zápisnicu, doklady o vlastníctve hnutelých vecí, príp. doklady o pôžičkách, dedičia 2/ a 5/ platili pôžičky a majú doklady. Dedič 5/ uviedol, že nebohú doopatroval a zaplatil pohreb a dedič 2/ prispel na hudbu v sume 130 eur. Okresný súd, notárka a krajský súd podľa dovolateľov okradli a vydierali o 300 Sk a 10.000 eur. Dovolatelia požiadali vyšší súd o odškodné a opätovné uskutočnenie dedičského konania.

4. Uznesením z 12. decembra 2014 č. k. 16D/507/2010-91 okresný súd vyzval dedičov 2/ a 5/, aby v lehote 10 dní predložili písomné plnomocenstvo na zastupovanie advokátom v dovolacom konaní. Dedič 2/ uvedené uznesenie prevzal dňa 18.12.2014 a dedič 5/ dňa 23.12.2014. Dňa 13.01.2015 bola okresnému súdu na vedomie doručená žiadosť dedičom 5/ o poskytnutie právnej pomoci. Dňa 05.11.2020 požiadal okresný súd Centrum právnej pomoci, kancelária Trenčín o oznámenie, či bola dedičovi 5/ poskytnutá právna pomoc. Centrum právnej pomoci dňa 19.11.2020 okresnému súdu oznámilo, že dňa 27.02.2015 bolo v uvedenej veci rozhodnuté o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci.

5. Zo súdneho spisu dovolací súd zistil, že rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 27.05.2014 a dovolatelia podali dovolanie dňa 10.11.2014. Najvyššiemu súdu SR bola vec predložená dňa 02.03.2022.

6. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie bolo podané ešte pred 01. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“). Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutosť rešpektovania základných princípov CSP o spravodlivej ochrane porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a ods. 2 CSP), ako aj o potrebe ústavne konformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 CSP).

7. Najvyšší súd ako súd funkčne príslušný podľa procesného predpisu účinného v čase podania dovolania (§ 10a ods. 1 O. s. p.) ako aj podľa nových kódexov civilného procesného práva (§ 35 CSP) na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom a vzhľadom na nedostatok osobitnej úpravy dovolania v zákone č. 161/2015 Z. z. Civilnom mimosporovom poriadku, sa v prvom rade zaoberal tým, či sú splnené všetky podmienky dovolacieho konania (včasnosť podania dovolania, podanie dovolania na to oprávneným subjektom, povinné zastúpenie advokátom v dovolacom konaní a spísanie dovolania advokátom), za ktorých môže vo veci konať, pričom zistil, že dovolanie bolo podané po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie dovolania v trvaní jedného mesiaca od právoplatnosti dovolaním

napadnutého rozhodnutia (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a bez právneho zastúpenia dovolateľov advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.).

8. Podľa § 240 ods. 1 O. s. p. účinného v čase podania dovolania, účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Ak odvolací súd vydal opravné uznesenie, plynie táto lehota od doručenia opravného uznesenia.

9. Podľa § 240 ods. 2 veta prvá O. s. p. zmeškanie lehoty uvedenej v odseku 1 nemožno odpustiť.

10. Podľa § 241 ods. 1 O. s. p., v dovolaní sa musí popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda, prípadne ktoré dôkazy by sa mali vykonať na preukázanie dôvodov dovolania a čoho sa dovolateľ domáha. Dovolať musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná.

11. V preskúmvanej veci bolo dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu doručené dedičom 2/, 3/, 5/, 6/, 7/ dňa 26.05.2014, právnej nástupyni dediča 1/ a opatrovníčke dedičky 4/ dňa 27.05.2014 do vlastných rúk. Predmetné uznesenie tak nadobudlo právoplatnosť 27.05.2014 (§ 159 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p.). Zákomom stanovená jednomesačná lehota na podanie dovolania dovolateľom skončila uplynutím dňa 27.06.2014 (piatok).

12. Dovolaťelia podali dovolanie poštou dňa 10.11.2014 (dovolaciemu súdu doručené dňa 11.11.2014 a okresnému súdu postúpené dňa 25.11.2014), teda zjavne oneskorene. Dovolací súd z obsahu súdneho spisu tiež zistil, že dedičia 2/ a 5/ neboli pri podaní dovolania zastúpení advokátom ani nepreukázali, že by mali právnické vzdelanie v zmysle § 241 ods. 1 O. s. p.

13. V danom prípade tak ide o dovolanie podané po uplynutí zákonom stanovenej jednomesačnej lehoty a bez povinného právneho zastúpenia dovolateľov advokátom.

14. V zmysle § 447 písm. a/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak bolo podané oneskorene.

15. V zmysle § 447 písm. e/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie dedičov 2/ a 5/ odmietol ako oneskorene podané (§ 447 písm. a/ CSP), vychádzajúc z toho, že zmeškanie lehoty, v ktorej bolo možné podať dovolanie, nebolo možné odpustiť a tiež z dôvodu, že nebola splnená zákonná podmienka právneho zastúpenia dovolateľov v dovolacom konaní (§ 447 písm. e/ CSP).

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.